

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2013. gada 28. novembrī*

Valsts pienākumu neizpilde — Direktīva 91/271/EEK — Komunālo notekūdeņu attīrīšana — Tiesas spriedums, ar kuru konstatēta pienākumu neizpilde — Neizpilde — LESD 260. pants — Finansiālas sankcijas — Kavējuma naudas un naudas soda noteikšana

Lieta C-576/11

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 260. pantam, ko 2011. gada 18. novembrī cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv *O. Beynet*, kā arī *B. Simon* un *E. Manhaeve*, pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Luksemburgas Lielhercogisti, ko pārstāv *P. Frantzen* un *C. Schiltz*, pārstāvji,

atbildētāja,

ko atbalsta

Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste, ko pārstāv *S. Behzadi-Spencer*, *C. Murrell* un *S. Ford*, pārstāves,

persona, kas iestājusies lietā.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs *A. Ticano* [*A. Tizzano*], tiesneši *E. Borgs Bartets* [*A. Borg Barthet*] (referents) un *E. Levits*,

ģenerālvokāts *Ī. Bots* [*Y. Bot*],

sekretāre *M. Ferreira* [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2013. gada 24. aprīļa tiesas sēdi,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

* Tiesvedības valoda – franču.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar savu prasību Eiropas Komisija lūdza Tiesu:

- atzīt, ka, neveicot visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu Tiesas 2006. gada 23. novembra spriedumu lietā C-452/05 Komisija/Luksemburga, Luksemburgas Lielhercogiste nav izpildījusi LESD 260. panta 1. punktā paredzētos pienākumus;
- piespriest Luksemburgas Lielhercogistei samaksāt Komisijai kavējuma naudu EUR 11 340 apmērā par katru iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Luksemburga izpildes kavējuma dienu, sākot no dienas, kad tiks pasludināts spriedums šajā lietā, līdz dienai, kad tiks izpildīts iepriekš minētais lietā Komisija/Luksemburga pasludinātais spriedums;
- piespriest Luksemburgas Lielhercogistei samaksāt Komisijai naudas sodu EUR 1248 apmērā par katru dienu, sākot no iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Luksemburga pasludināšanas dienas līdz dienai, kad tiks pasludināts spriedums šajā lietā vai arī tiks izpildīts iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Luksemburga, ja tā izpilde notiks agrāk, un
- piespriest Luksemburgas Lielhercogistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Atbilstošās tiesību normas

2 Padomes 1991. gada 21. maija Direktīvas 91/271/EEK par komunālo notekūdeņu attīrīšanu (OV L 135, 40. lpp.) 1. pantā ir noteikti šādi mērķi:

“Šī direktīva attiecas uz komunālo notekūdeņu savākšanu, attīrīšanu un novadišanu un atsevišķu rūpniecības sektoru notekūdeņu attīrīšanu un novadišanu.

Šīs direktīvas mērķis ir aizsargāt vidi no minēto notekūdeņu novadišanas kaitīgas ietekmes.”

3 Direktīvas 91/271 2. panta 6. punkta izpratnē “1 c.e. (cilvēka ekvivalents)” “nozīmē bioloģiski attīrāmo notekūdeņu daudzumu, kas piecas dienas pēc kārtas bioķīmiski piesaista 60 g skābekļa dienā (BSP5)”.

4 Direktīvas 5. pantā ir noteikts:

“1. Šā panta 2. punkta mērķiem dalībvalstis līdz 1993. gada 31. decembrim nosaka jutīgās zonas atbilstīgi II pielikumā norādītajiem kritērijiem.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka vēlākais līdz 1998. gada 31. decembrim visi komunālie notekūdeņi no aglomerācijām ar c.e. lielāku par 10 000, kas nonāk kanalizācijas sistēmās, pirms izvadišanas jutīgajās zonās tiek pakļauti stingrākai attīrīšanai, nekā noteikts 4. pantā.

[..]

4. Alternatīvi, 2. un 3. punktā izklāstītās prasības atsevišķām iekārtām nav jāpiemēro jutīgajās zonās, ja var pierādīt, ka minimālais samazinājuma procents vispārējam visās komunālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtās ienākošajam daudzumam šajā zonā ir vismaz 75 % no kopējā fosfora daudzuma un vismaz 75 % no kopējā slāpekļa daudzuma.

5. Uz izplūdēm no komunālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, kas atrodas jutīgo zonu attiecīgajos ūdens sateces baseinos un kas piesārņo šīs zonas, attiecas 2., 3. un 4. punkts.

Gadījumos, kad minētie ūdens sateces baseini pilnīgi vai daļēji atrodas citā dalībvalstī, jāpiemēro 9. pants.

[..]

8. Dalībvalstij nav jānosaka jutīgās zonas šīs direktīvas mērķiem, ja tā veic 2., 3. un 4. punktā noteikto attīrīšanu visā tās teritorijā.”

Spriedums lietā Komisija/Luksemburga

- 5 Savos Tiesai iesniegtajos apsvērumos iepriekš minētajā spriedumā lietā Komisija/Luksemburga Luksemburgas Lielhercogiste norādīja, ka, lai ievērotu valsts tiesību normas, ar kurām ir transponēta Direktīva 91/271, tika īstenota valsts rīcības programma, kuras mērķis bija modernizēt komunālo ūdeņu attīrīšanas stacijas. Tādējādi šī dalībvalsts uzskatīja, ka vēlākais līdz 2008. gadam pēc attīrīšanas staciju modernizācijas pabeigšanas minimālajam samazinājuma procentam vispārējam visās komunālo notekūdeņu attīrīšanas stacijās ienākošajam daudzumam būtu jābūt vismaz 75 % no kopējā slāpekļa daudzuma.
- 6 Komisija savukārt apgalvoja, ka, tā kā astoņās no vienpadsmit aglomerācijām c.e. bija lielāks par 10 000, tās nebija saderīgas ar Direktīvu 91/271.
- 7 Iepriekš minētajā spriedumā lietā Komisija/Luksemburga Tiesa konstatēja, ka, nespējot pierādīt, ka minimālais samazinājuma procents vispārējam visās komunālo notekūdeņu attīrīšanas stacijās ienākošajam daudzumam ir vismaz 75 % no kopējā slāpekļa daudzuma, Luksemburgas Lielhercogiste nav izpildījusi Direktīvas 91/271 5. panta 4. punktā paredzētos pienākumus.

Pirmstiesas procedūra

- 8 Pārbaudot iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Luksemburga izpildi, Komisija 2006. gada 6. decembrī pieprasīja Luksemburgas Lielhercogistei izklāstīt pasākumus, ko tā veikusi, lai izpildītu minēto spriedumu.
- 9 Ar 2007. gada 27. marta brīdinājuma vēstuli Komisija informēja Luksemburgas Lielhercogisti, ka tā vēl nav saņēmusi nekādu informāciju par šīs dalībvalsts iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Luksemburga izpildei veiktajiem pasākumiem; Luksemburgas Lielhercogiste uz šo vēstuli atbildēja 2007. gada 7. augustā.
- 10 Pēc šīs atbildes, kuru Komisija atzina par nepietiekamu, Komisija 2007. gada 23. oktobrī nosūtīja Luksemburgas Lielhercogistei argumentētu atzinumu. Tā sniedza atbildi 2008. gada 21. janvāra un 2009. gada 23. decembra vēstulēs.
- 11 Minētajai dalībvalstij 2010. gada 28. jūnijā tika nosūtīta papildu brīdinājuma vēstule, uz kuru tā atbildēja ar 2010. gada 17. septembra, kā arī 2011. gada 12. maija un 28. jūnija vēstulēm.
- 12 Ņemot vērā Luksemburgas Lielhercogistes sniegtās atbildes, Komisija uzskatīja, ka tā joprojām pilnībā nav izpildījusi iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Luksemburga, jo 2010. gada beigās sešas attīrīšanas stacijas, kas apkalpo aglomerācijas, kurās c.e. ir lielāks par 10 000, joprojām neatbilda Direktīvas 91/271 5. panta 4. punktā paredzētajām prasībām.

- 13 Uzskatīdama, ka Luksemburgas Lielhercogiste paredzētajā termiņā nav veikusi pasākumus, lai izpildītu iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Luksemburga, Komisija nolēma celt šo prasību.

Situācijas attīstība šīs tiesvedības laikā

- 14 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2012. gada 16. aprīļa rīkojumu Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotajai Karalistei tika atļauts iestāties lietā Luksemburgas Lielhercogistes prasījumu atbalstam.
- 15 No 2013. gada 24. aprīļa tiesas sēdes izriet, ka Komisija un Luksemburgas Lielhercogiste ir izmantojušas dažādas aprēķina metodes, lai noteiktu attiecīgo attīrīšanas staciju atbilstības līmeni.
- 16 Saskaņā ar Komisijas viedokli Luksemburgas Lielhercogiste stacijas, kas apkalpo Luksemburgas pilsētu, novērtē, pamatojoties uz kritēriju, saskaņā ar kuru kopējam slāpekļa daudzumam litrā ir jābūt 15 mg, lai gan atbilstoši Direktīvas 91/271 I pielikuma 2. tabulai, runājot par aglomerācijām, kurās c.e. ir lielāks par 100 000, kopējam slāpekļa daudzumam litrā ir jābūt 10 mg. Tādējādi, ja tiktu ņemti vērā Komisijas izmantotie kritēriji, prasībām neatbilstu sešas stacijas, tomēr Luksemburgas Lielhercogiste uzskata, ka tikai divas no sešām stacijām neatbilst prasībām.
- 17 Faktiski tiesas sēdes laikā Luksemburgas Lielhercogiste apgalvoja, ka tikai divas stacijas, proti, Bonevuā [*Bonnevoie*] un Blēsbrukas [*Bleesbruck*] stacijas, neatbilst Direktīvas 91/271 tiesību normām. Attiecībā uz pirmo staciju darbus ir plānots pabeigt vēlākais 2014. gadā. Attiecībā uz otro staciju šīs dalībvalsts pārstāvis nevarēja pateikt precīzu dienu, kurā ir plānots pabeigt darbus, bet viņš norādīja, ka šie darbi katrā ziņā ilgs ilgāk nekā attiecībā uz Bonevuā staciju paredzētie.

Par valsts pienākumu neizpildi

Lietas dalībnieku argumenti

- 18 Attiecībā uz apgalvoto pienākumu neizpildi Komisija atgādina, ka saskaņā ar LESD 260. panta 1. punktu, ja Tiesa konstatē, ka dalībvalsts nav izpildījusi kādu LESD paredzētu pienākumu, šai valstij ir jāveic pasākumi, kas vajadzīgi Tiesas sprieduma izpildei. Attiecībā uz termiņu, kādā šāds spriedums būtu jāizpilda, Komisija norāda, ka no pastāvīgās judikatūras izriet, ka ar Savienības tiesību tūlītēju un vienveidīgu piemērošanu saistītā interese prasa, lai šī izpilde notiktu tūlītēji un cik vien iespējams īsos termiņos (2008. gada 9. decembra spriedums lietā C-121/07 Komisija/Francija, Krājums, I-9159. lpp., 21. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 19 Luksemburgas Lielhercogiste ziņo par situācijas attīstību attiecībā uz sešām aplūkotajām attīrīšanas stacijām. Tā sniedz precizējumus attiecībā uz sešām attīrīšanas stacijām, kā arī paskaidrojumus par tai pārmestajiem pārkāpumiem.
- 20 Attiecībā uz Ūbersīrenas [*Übersyren*] attīrīšanas staciju Luksemburgas Lielhercogiste skaidro, ka šajā attīrīšanas stacijā ienāk notekūdeņi no Luksemburgas lidostas. Lielais sniega daudzums 2010. gada decembrī esot bijis iemesls ierasto daudzumu pārsniegšanai, pirmkārt, skrejceļu, ceļu, kā arī citu lidostas satiksmei paredzēto platību tīrīšanai un, otrkārt, lidmašīnu pretaizsalšanai pirms to pacelšanās izmantoto produktu daudzuma dēļ. Neatbilstība "bioķīmiskā skābekļa patēriņa" rādītājam esot radusies tādēļ, ka šajā laikposmā tika izmantots liels daudzums glikola, lai apstrādātu lidmašīnu spārnus pret aizsalšanu. Šī rādītāja robežvērtību pārsniegšana neietekmējot slāpekli saturošo vielu izdalīšanos, tādējādi pretēji tam, ko, šķiet, apgalvo Komisija, secinājumos, ko valsts iestādes varēja izdarīt no analīzes rezultātiem, neesot nesaskaņā.

- 21 Saskaņā ar Luksemburgas Lielhercogistes viedokli šāda nelabvēlīga situācija, kas pastāvēja tikai 2010. decembrī, radīja Ūbersīrenas attīrīšanas stacijas neatbilstību prasībām 2010. gadā, lai gan jau vismaz no 2003. gada šīs attīrīšanas stacijas darbība atbilst Direktīvā 91/271 paredzētajiem rādītājiem. Faktiski līdz šim attiecībā uz 2011. gadu norādītie rādītāji esot apstiprinājuši, ka šis bija ārkārtējs gadījums.
- 22 Attiecībā uz Begenas [*Beggen*] attīrīšanas staciju Luksemburgas Lielhercogiste norāda, ka tā sāka darboties 2011. gada pirmajā pusgadā un ka tā ir pati lielākā šīs valsts attīrīšanas stacija. Ar attīrīšanas kapacitāti 300 000 c.e. tā var attīrīt trīs reizes lielāku daudzumu nekā valsts otrā lielākā stacija, un tā nodrošina puses no Luksemburgas aglomerācijas notekūdeņu daudzuma attīrīšanu. Tās darbība turpina uzlaboties, un tas ļauj secināt, ka attiecībā uz šo staciju drīz tiks sasniegta vajadzīgā kvalitāte.
- 23 Arī par Esperanžas [*Hesperange*] staciju iegūtie dati liecina, ka tās darbība atbilst Direktīvā 91/271 paredzētajam līmenim.
- 24 Ņemot vērā ārkārtas laikapstākļus 2010. gada ziemā, darbi pie Meršas [*Mersch*] attīrīšanas stacijas tika veikti ar novēlošanos, tādējādi tās darbības pirmo posmu, kurā tā spētu attīrīt pietiekamu daudzumu, lai atbilstu tā laika vajadzībām, bija paredzēts uzsākt 2012. gada pirmajā ceturksnī, nevis 2011. gada trešajā ceturksnī.
- 25 Pēc pārrunām ar veiksmīgo konkursa pretendentu 2011. gada oktobrī tika izdarīts pasūtījums veikt notekūdeņu savākšanas sistēmu rakšanas darbus, kam būtu jānodrošina Bonevuā attīrīšanas stacijā attīrīto notekūdeņu novadīšana uz Begenas attīrīšanas staciju. Darbus bija plānots pabeigt 900 dienu laikā pēc būvdarbu uzsākšanas.
- 26 Visbeidzot, Luksemburgas Lielhercogiste norāda, ka Blēsbrukas attīrīšanas stacijas paplašināšanas un modernizācijas projekts ir izstrādes procesā un ka katrā ziņā būtu jāņem vērā šobrīd veiktā pētījuma par ietekmes uz vidi novērtējumu rezultāti.
- 27 Tā precizējot norāda, ka, pat ja naudas sodam ir jābūt samērīgam un preventīvam, šobrīd tiek veikti darbi, lai minētā dalībvalsts izpildītu iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Luksemburga, un šie darbi nevar tikt paātrināti. Faktiski šis gadījums neattiecoties uz vienkāršu tiesību akta pieņemšanu deputātu palātā, bet gan uz būvdarbiem, proti, pārbūves veikšanu, lai izpildītu minēto spriedumu.

Tiesas vērtējums

- 28 Atbilstoši LESD 260. panta 2. punktam, ja Komisija uzskata, ka attiecīgā dalībvalsts nav veikusi visus vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu Tiesas spriedumu, tā – pēc tam, kad tā ir devusi šai dalībvalstij iespēju sniegt savus apsvērumus, – var vērsties Tiesā, vienlaicīgi norādot naudas sodu vai kavējuma naudu, kas jāmaksā attiecīgajai dalībvalstij un ko Komisija konkrētajos apstākļos uzskata par piemērotu.
- 29 Šajā ziņā par atskaites datumu, lai izvērtētu pienākuma neizpildes esamību saskaņā ar LESD 260. panta 1. punktu, ir jāuzskata datums, kurā beidzies brīdinājumā vēstulē, kura nosūtīta saskaņā ar šo tiesību normu, paredzētais termiņš (2012. gada 11. decembra spriedums lietā C-610/10 Komisija/Spānija, 67. punkts, kā arī 2013. gada 25. jūnija spriedums lietā C-241/11 Komisija/Čehijas Republika, 23. punkts).
- 30 Šajā gadījumā, kā to Luksemburgas Lielhercogiste norādīja tiesas sēdē, vismaz attiecībā uz divām attīrīšanas stacijām šī valsts nav izpildījusi iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Luksemburga prasības. Tādējādi ir skaidrs, ka pēc tam, kad bija pagājuši divi mēneši, kopš šī dalībvalsts bija

saņēmusi šī sprieduma 11. punktā minēto papildu brīdinājuma vēstuli, proti, 2010. gada 28. augustā, šī valsts katrā ziņā nebija veikusi visus nepieciešamos pasākumus, lai pilnībā nodrošinātu no iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Luksemburga izrietošo prasību izpildi.

- 31 Šādos apstākļos ir jākonstatē, ka, neveicot pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Luksemburga, Luksemburgas Lielhercogiste nav izpildījusi LESD 260. panta 1. punktā paredzētos pienākumus.

Par finansiālajām sankcijām

Lietas dalībnieku argumenti

- 32 Komisija lūdz Tiesu piespriest Luksemburgas Lielhercogistei samaksāt, pirmkārt, naudas sodu EUR 1248 apmērā, reizinot to ar dienu skaitu no iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Luksemburga pasludināšanas dienas līdz dienai, kad tiks pasludināts spriedums šajā lietā vai arī pilnībā tiks izpildīts iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Luksemburga, kā arī, otrkārt, kavējuma naudu EUR 11 340 apmērā par katru dienu, sākot no dienas, kad tiks pasludināts spriedums šajā lietā, līdz dienai, kad šī valsts pilnībā izpildīs iepriekš minēto lietā Komisija/Luksemburga pasludināto spriedumu.
- 33 Atsaucoties uz pamatnostādņēm, kas ietvertas Komisijas 2005. gada 13. decembra Paziņojumā ar nosaukumu “EK līguma 228. panta īstenošana” (SEK(2005) 1658), kurš ir atjaunināts ar Komisijas 2010. gada 20. jūlija Paziņojumu ar nosaukumu “Līguma par Eiropas Savienības darbību 260. panta īstenošana – Datu atjaunošana, ko izmanto naudas sodu un kavējuma naudas aprēķināšanai, ko Komisija piedāvās Tiesai pārkāpumu procedūras ietvaros” (SEK(2010) 923/3), tā uzskata, ka finansiālās sankcijas ir jānosaka, balstoties uz pārkāpuma smagumu, tā ilgumu un nepieciešamību nodrošināt, ka sankcijai ir preventīvs raksturs, lai izvairītos no recidīviem.
- 34 Vispirms attiecībā uz pārkāpuma smagumu Komisija iesaka piemērot sankcijas, kas, ņemot vērā gan pārkāpto Savienības tiesību noteikumu, proti, direktīvas noteikumu, kuru mērķis ir aizsargāt cilvēku veselību un vidi, svarīgumu, gan attiecīgā sprieduma neizpildes sekas uz vispārējām un konkrētām interesēm un no tā izrietošā piesārņojuma riska apmēru, aprēķinātas, pamatojoties uz pārkāpuma smaguma koeficientu no 6 līdz 20.
- 35 Turklāt attiecībā uz pārkāpuma ilguma kritēriju Komisija apgalvo, ka kavējuma naudas summa ir jāaprēķina, ņemot vērā laikposmu starp iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Luksemburga, kura izpilde tiek pieprasīta, pasludināšanu un dienu, kurā Komisija vērsās Tiesā ar šo prasību, kas ir aptuveni 59 mēneši, kam saskaņā ar Komisijas 2005. gada 13. decembra Paziņojumu atbilst ilguma koeficients 3.
- 36 Visbeidzot, tā kā, lai izvairītos no recidīviem, ir jāpiemēro preventīva sankcija, Komisija, piemērojot 2010. gada 20. jūlija Paziņojumu, faktoru “n”, balstoties uz Luksemburgas Lielhercogistes maksātspēju, ir noteikusi kā 1.
- 37 Gan savos rakstveida, gan mutvārdu secinājumos Luksemburgas Lielhercogiste apgalvoja, ka, lai novērtētu pienākumu neizpildes smagumu, proti, ilgumu, esot jāņem vērā veltītās pūles, uzlabojumi, kā arī darbi, kas jāveic, lai izpildītu iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Luksemburga. Faktiski, tā kā sprieduma izpilde nevar notikt, vienkārši pieņemot tiesību aktu, bet ir jāveic plānošana, līgumu slēgšana, kādēļ dažkārt ir notikusi kavēšanās, kā arī paši darbi, tas nozīmējot, ka sprieduma izpildei noteikti būs nepieciešams vairāk laika nekā vienkārši tiesību akta pieņemšanai.

- 38 Luksemburgas Lielhercogiste piebilst, ka līdz ar to būtu jānovērtē pārkāpuma smaguma pakāpe. Saskaņā ar šīs dalībvalsts viedokli konkrētajā gadījumā sprieduma izpildei veltītais ilgākais laiks nepamatojot bargāku pārkāpuma smaguma novērtējumu un tādējādi lielākas kavējuma naudas noteikšanu.
- 39 Apvienotā Karaliste apgalvo, ka Komisijai tādu liela apmēra infrastruktūru projektu ietvaros kā šajā lietā aplūkoti ir jāparedz saprātīgs izpildes termiņš, ņemot vērā tādu parametru kopumu kā projekta iecere, tā tehniskā izpilde vai tiesiskās prasības, kuru ievērošana ir jānodrošina. Komisijai vajadzības gadījumā būtu arī jāņem vērā notikumi, par kuriem attiecīgajai dalībvalstij nevar tikt pārmests, kā, piemēram, dabas katastrofas. Lai novērtētu, vai termiņš ir saprātīgs, būtu jāņem vērā arī Savienības tiesībās un valsts tiesībās paredzētie administratīvie un tiesas procesi. Visbeidzot, Apvienotā Karaliste apgalvo, ka Komisijai ir jāpierāda, ka sprieduma, ar kuru ir konstatēta pienākumu neizpilde, izpildei veltītais laiks nav bijis saprātīgs.
- 40 Saskaņā ar Apvienotās Karalistes viedokli Komisijai ir jābūt gatavai piešķirt attiecīgajai dalībvalstij saprātīgu termiņu ne tikai pašu nepieciešamāko darbu, bet arī ambiciozāka un videi labvēlīgāka projekta, ko dalībvalsts vēlas uzsākt, lai izpildītu saskaņā ar LESD 258. pantu pasludināto spriedumu, īstenošanai.

Tiesas vērtējums

- 41 Atzīstot, ka Luksemburgas Lielhercogiste nav izpildījusi iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Luksemburga, kura izpildi Komisija ir pieprasījusi, Tiesa saskaņā ar LESD 260. panta 2. punkta otro daļu var šai dalībvalstij uzlikt naudas sodu vai kavējuma naudu.
- 42 Šajā ziņā par atskaites datumu, lai izvērtētu pienākuma neizpildes esamību saskaņā ar LESD 260. panta 1. punktu, ir jāuzskata datums, kurā beidzies brīdinājumā vēstulē, kura nosūtīta saskaņā ar šo tiesību normu, paredzētais termiņš (iepriekš minētie spriedumi lietā Komisija/Spānija, 67. punkts, kā arī lietā Komisija/Čehijas Republika, 23. punkts). Tomēr, ja – kā tas ir šajā lietā – procedūra sakarā ar valsts pienākumu neizpildi ir uzsākta, pamatojoties uz EKL 228. panta 2. punktu, par datumu pienākuma neizpildes esamības izvērtēšanai ir jāuzskata datums, kurā beidzies argumentētajā atzinumā, kurš ticis izdots pirms Lisabonas līguma stāšanās spēkā, proti, 2009. gada 1. decembra, paredzētais termiņš (šajā ziņā skat. 2011. gada 17. novembra spriedumu lietā C-496/09 Komisija/Itālija, Krājums, I-11483. lpp., 27. punkts).

Par kavējuma naudu

– Par kavējuma naudas uzlikšanas principu

- 43 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru kavējuma naudas noteikšana principā ir attaisnojama tikai tad, ja turpinās valsts pienākumu neizpilde, kas pamatota ar iepriekšējā sprieduma neizpildi līdz faktu pārbaudei Tiesā (iepriekš minētais 2012. gada 19. decembra spriedums lietā C-374/11 Komisija/Īrija, 33. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 44 Šajā gadījumā ir jākonstatē, ka šīs pārbaudes laikā, kā arī tiesas sēdes dienā vēl nebija pilnībā īstenoti pasākumi, kas vajadzīgi, lai izpildītu iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Luksemburga.
- 45 Šādos apstākļos Tiesa uzskata, ka piespriest Luksemburgas Lielhercogistei maksāt kavējuma naudu ir finansiāli piemērots veids, kā iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Luksemburga izpildi nodrošināt pilnībā.

– Par kavējuma naudas apmēru

- 46 Ir jāatgādina, ka, istenojot savu rīcības brīvību, Tiesai kavējuma nauda ir jānosaka tā, lai, pirmkārt, tā būtu piemērota konkrētajos apstākļos un, otrkārt, samērīga ar konstatēto pienākumu neizpildi, kā arī attiecīgās dalībvalsts maksātspēju (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Īrija, 36. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 47 Tiesai veicot vērtējumu, kritēriji, kas ir jāņem vērā, lai nodrošinātu kavējuma naudas piespiedu iedarbību nolūkā panākt vienotu un efektīvu Savienības tiesību piemērošanu, principā ir pārkāpuma ilgums, tā smagums un attiecīgās dalībvalsts maksātspēja. Piemērojot šos kritērijus, Tiesai īpaši ir jāņem vērā, kā pienākumu neizpilde ietekmē attiecīgās privātās un sabiedrības intereses, kā arī cik steidzami ir mudināt attiecīgo dalībvalsti izpildīt tās pienākumus (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Spānija, 119. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 48 Šajā gadījumā ir jānorāda, ka Komisija, lai aprēķinātu kavējuma naudas summu, iesaka ņemt vērā, ka to c.e. skaits, kas neatbilst prasībām, proti, kas nav savākti, attīrīti vai nav attīrīti pietiekami, pakāpeniski samazinās. Tas ļauj ievērot Luksemburgas Lielhercogistes panākto progresu nolūkā izpildīt iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Luksemburga, kā arī samērīguma principu.
- 49 Savā prasības pieteikumā Komisija iesaka pielāgot kavējuma naudas aprēķināšanas sistēmu tādējādi, lai nesodītu Luksemburgas Lielhercogisti, liekot tai samaksāt par Tiesas konstatēto pārkāpumu, kurš bija beidzis pastāvēt laikposmā, kas nepieciešams, lai pierādītu attiecīgā sprieduma izpildi, proti, ja izrādās, ka šī laikposma beigās veiktās darbības minētajā laikposmā bija saderīgas ar Direktīvu 91/271.
- 50 Šajā ziņā Komisija iesaka neiekļaut kavējuma naudas aprēķinā kopējo c.e. skaitu, uz ko attiecās ūdens terciālā attīrīšana sešu mēnešu laikposmā. Pirmkārt, ja šī sešu mēnešu laikposma beigās rezultāti attiecībā uz paraugu ņemšanas biežumu un pareizajiem rādītājiem atbilst Direktīvai 91/271, jāuzskata, ka attīrīšanas iekārtā ūdens attīrīšana notiek saskaņā ar minēto direktīvu un atbilstošais c.e. skaits noteikti jāatskaita no kavējuma naudas aprēķina. Otrkārt, ja rezultāti par sešiem mēnešiem liecina par to, ka attīrīšanas stacijas darbība neatbilst prasībām, atbilstošais c.e. skaits tāpat jāiekļauj kavējuma naudas aprēķinā. Visbeidzot, treškārt, vidēju rezultātu gadījumā, kurus tomēr var uzskatīt par atbilstošiem prasībām divpadsmit mēnešu laikposmā, kā tas norādīts Direktīvā 91/271, var tikt piešķirts jauns sešu mēnešu atlikšanas laikposms. Gadījumā, ja šī neatbilstība tiek apstiprināta, atbilstošie c.e. no jauna jāiekļauj kavējuma naudas aprēķinā, un šī summa tāpat būs jāmaksā par divpadsmit mēnešu atlikšanas laikposmu.
- 51 Lai arī ir skaidrs, ka saskaņā ar Luksemburgas Lielhercogistes viedokli prasībām neatbilstīgo c.e. skaits 2011. gadā Luksemburgā ir samazinājies, kas nozīmē, ka (c.e.) neatbilstības līmenis ir krities no 64 % līdz 21 %, tomēr ir jāņem vērā Komisijas konstatētie atbildību pastiprinošie apstākļi.
- 52 Pirmkārt, kā to ir konstatējusi Komisija, pēc iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Luksemburga pasludināšanas ir pagājuši vairāk nekā pieci gadi. Luksemburgas Lielhercogistei līdz šodienai ir bijis pietiekami daudz laika, lai pilnībā izpildītu šo spriedumu, jo Direktīvā 91/271 sākotnēji tās prasību izpildīšanai bija noteikti pieci gadi.
- 53 Otrkārt, klasificējot visu valsts teritoriju kā “jutīgu zonu”, Luksemburgas iestādes atzina, ka virszemes ūdens tilpnes jau ir skārusi vai isā laikā varētu skart “eitrofikācijas” problēma. Šāda klasifikācija, kas ir apstiprināta minēto iestāžu 1999. gada vēstulē Komisijai, liek domāt, ka Luksemburgas Lielhercogiste nevarēja neapzināties nepieciešamību veikt darbus, lai tās attīrīšanas iekārtas atbilstu Savienības tiesībām, vismaz sākot no 1999. gada.
- 54 Šajā gadījumā kavējuma nauda nebūtu jāatceļ vai jāsamazina, pirms Luksemburgas Lielhercogiste nebūs veikusi visus iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Luksemburga un līdz ar to arī Direktīvā 91/271 paredzēto prasību izpildei vajadzīgos pasākumus.

- 55 Tomēr ir jākonstatē, ka, nosakot tādu summu, kādu ieteikusi Komisija, netiktu pienācīgi ņemts vērā, ka Luksemburgas Lielhercogiste jau ir izpildījusi lielu daļu savu pienākumu, līdz ar to šādas summas noteikšana nebūtu samērīga.
- 56 Ņemot vērā visus šīs lietas apstākļus, Tiesa uzskata, ka kavējuma naudas noteikšana 2800 apmērā par dienu, sakot no dienas, kurā tiks pasludināts spriedums šajā lietā, līdz dienai, kad Luksemburgas Lielhercogiste būs izpildījusi iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Luksemburga, ir piemērota, lai panāktu šī sprieduma izpildi.

Par naudas sodu

- 57 Vispirms ir jāatgādina, ka naudas soda piespriešana būtībā ir balstīta uz attiecīgās dalībvalsts pienākumu neizpildes seku attiecībā uz privātajām un publiskajām interesēm izvērtējumu, it īpaši gadījumā, ja valsts pienākumi nav tikuši izpildīti vēl ilgi pēc sprieduma, ar kuru šī neizpilde sākotnēji tikusi konstatēta, pasludināšanas (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Čehijas Republika, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 58 Turklāt šāda piespriešanas iespējamība un iespējamās naudas soda summas noteikšana katrā konkrētajā gadījumā ir jābalsta uz visiem atbilstošajiem elementiem gan saistībā ar konstatētās pienākumu neizpildes īpatnībām, gan attiecīgo tādas dalībvalsts nostāju, uz kuru attiecas procedūra, kas uzsākta, pamatojoties uz LESD 260. pantu (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Čehijas Republika, 41. punkts).
- 59 Šajā ziņā ar šo normu Tiesai ir piešķirta plaša rīcības brīvība, lemjot par šāda soda uzlikšanu un vajadzības gadījumā – nosakot tā summu. It īpaši jāatzīmē, ka naudas sods dalībvalstij nevar tikt piespriests automātiski (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Čehijas Republika, 42. punkts).
- 60 Šajā ziņā Komisijas ieteikumi Tiesai nevar būt saistoši un ir izmantojami tikai kā atsauces (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Čehijas Republika, 43. punkts).
- 61 Attiecībā uz Luksemburgas Lielhercogistes un Apvienotās Karalistes apsvērumiem, saskaņā ar kuriem Komisijai tādu liela apmēra infrastruktūru projektu ietvaros kā pamatlietā būtu jāņem vērā saprātīgs īstenošanas termiņš atkarībā no šo projektu apmēra un īstenošanas grūtībām, jo pārkāpuma ilgums var tikt sākts vērtēt tikai pēc šī termiņa beigām, ir jākonstatē, ka notiesātās dalībvalsts minēto projektu raksturs, sarežģītība, izmaksas un īstenošanas ilgums ir jāņem vērā, novērtējot gan nepieciešamību uzlikt naudas sodu, gan nosakot tā summu.
- 62 No Tiesai iesniegtajiem materiāliem izriet, ka Luksemburgas Lielhercogiste, lai izpildītu iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Luksemburga, pašreiz iegulda būtiskas pūles un investīcijas. Komisija turklāt norāda, ka pēc šī sprieduma pasludināšanas aglomerāciju skaits, attiecībā uz kurām nebija ievērotas Direktīvas 91/271 5. panta 4. punkta prasības, ir samazinājies no divpadsmit līdz sešām.
- 63 Lai arī šīs būtiskās investīcijas nevar tikt apšaubītas, ir arī jānorāda, ka, klasificējot visu savu teritoriju kā “jutīgu zonu” saskaņā ar minētās direktīvas II pielikuma 5. panta 1. punktu, Luksemburgas Lielhercogiste ir atzinusi, ka tās teritorijai ir nepieciešama paaugstināta vides aizsardzība. Komunālo notekūdeņu neattīrīšana rada īpaši lielu kaitējumu videi.
- 64 Turklāt ir jānorāda, ka iepriekš minētajā spriedumā lietā Komisija/Luksemburga konstatētā pienākumu neizpilde ilga aptuveni septiņus gadus, kas ir pārmērīgi ilgi, pat ja būtu jāatzīst, ka veicamajiem uzdevumiem bija nepieciešams ievērojams vairāku gadu laikposms un ka šī sprieduma izpilde ir uzskatāma par gandrīz pabeigtu.

- 65 Līdz ar to Tiesa uzskata, ka, ņemot vērā pārmērīgo pārkāpuma ilgumu, ir pamatoti šajā lietā piespriest Luksemburgas Lielhercogistei naudas sodu.
- 66 Ņemot vērā visus šos apstākļus, Tiesa uzskata, ka, nosakot naudas sodu, kas Luksemburgas Lielhercogistei jāmaksā EUR 2 000 000 apmērā, ir veikts atbilstošs lietas apstākļu novērtējums.
- 67 Līdz ar to Luksemburgas Lielhercogistei ir jāpiespriež samaksāt Komisijai kontā “Eiropas Savienības pašu resursi” naudas sodu EUR 2 000 000 apmērā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 68 Atbilstoši Reglamenta 138. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Luksemburgas Lielhercogistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā ir atzīta pienākumu neizpilde, jāpiespriež Luksemburgas Lielhercogistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Atbilstoši šī paša reglamenta 140. panta 1. punktam, saskaņā ar kuru dalībvalstis, kas iestājušās tiesvedībā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas, ir jānolemj, ka Apvienotā Karaliste sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) **neveicot visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu 2006. gada 23. novembra spriedumu lietā C-452/05 Komisija/Luksemburga, Luksemburgas Lielhercogiste nav izpildījusi LESD 260. panta 1. punktā paredzētos pienākumus;**
- 2) **piespriest Luksemburgas Lielhercogistei samaksāt Komisijai kontā “Eiropas Savienības pašu resursi” naudas sodu EUR 2 000 000 apmērā;**
- 3) **gadījumā, ja 1. punktā konstatētā pienākumu neizpilde turpinās līdz šī sprieduma pasludināšanas dienai, piespriest Luksemburgas Lielhercogistei samaksāt Komisijai kontā “Eiropas Savienības pašu resursi” kavējuma naudu EUR 2 800 apmērā par katru kavējuma dienu vajadzīgo pasākumu, lai izpildītu iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Luksemburga, veikšanā, skaitot no šī sprieduma pasludināšanas dienas līdz iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Luksemburga pilnīgai izpildei;**
- 4) **Luksemburgas Lielhercogiste atlīdzina tiesāšanās izdevumus;**
- 5) **Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.**

[Paraksti]